

Maade, at der, som det er sagt, ikke er Hældning til nogen af Siderne, og man skal give det en saadan Konstruktion, at det kan imødekomme de Krav, der stilles; de kan jo aldrig være store til saa lille en Stat som vor. Vi er aldrig i den Forstand gaaet ind for Forsvarsordningen af 1909 og heller ikke for Forsvarsordningen af 1922, og det er jo, fordi det har været ganske umuligt i vort Folk nogen Sinde at faa vedtaget en Forsvarsordning, for hvilken et enkelt Parti alene havde Ansvar. Der har, saaledes som de politiske Delingslinier er, altid været flere, og ofte mange, som maatte samarbejde, og Resultatet er naturligvis blevet, at Ønskerne hos de forskellige Partier, der skulde være med til Afgørelsen, i nogen Grad maatte respekteres, hvilket i øvrigt ikke er noget nyt. Vi har i det foreliggende Lovforslag et Bevis herpaa, idet den højtærede Forsvarsminister, der ikke alene har karakteriseret Forslaget som det daarligste, der eksisterer, men har haft den Opfattelse, at vi absolut skulde til Afrustning, nu gaar ind for det daarligste Forslag og bort fra sin Opfattelse om Afrustningen derved, at han fremsætter et Lovforslag, som et andet Parti har paatvunget ham. Det er jo det fuldgyldigste Bevis paa, hvorledes det gaar med Lovgivningen baade om Forsvarsordningen og om andre Forhold. Vi ser jo hver Dag her i Rigsdagen Eksempler paa, at de to kære allierede Partier trækkes frem og tilbage med hinanden om bestemte Forhold. (Afbrydelse). Der siges, at „kære“ er forbigaengent. Det er muligt, det synes saa, men en Tid var det dog anderledes. Der skal altsaa en Forhandling til, der skal tages mange forskellige Hensyn, og det skete baade i 1909 og i 1922. Men det er jo noget, som ikke alene kendetegner mit Parti og den højtærede Forsvarsminister, at man maa forhandle sig til Rette for at naa et Resultat; paa samme Maade forholder det sig med Forhandling om Forsvarsordningen i andre Lande.

Den højtærede Forsvarsminister sagde ved Fremsættelsen, at det erkendtes jo, at Forsvarsordningen af 1909 var ikke god — nu bruger jeg et mildere Udtryk end Forsvarsministeren, det ligger til min Karakter —, og det bevistes derigennem, at man straks efter Krigen fik saa travlt med at lave Forsvarsordningen af 1909 om. Jeg maa minde den højtærede Minister om, at denne Travlhed kom ikke fra vort Parti, men den kom fra den Regering, som den højtærede Forsvarsminister støttede. Den daværende Forsvarsminister, det ærede Medlem af Folketinget Hr. P. Munch, fremsatte et

Forslag om Nedsættelse af en Kommission til Drøftelse af disse Spørgsmaal, og man kan vel gaa ud fra, at Nedsættelsen af en Kommission betyder Interesse for en Omordning af det bestaaende. Alle er vist enige om, at den bedste Forsvarsordning i Danmark er et vist Maal af militært Forsvar i Forbindelse med en fornuftig, ligelig og hensyntagende Udenrigspolitik, og jeg tror ikke, jeg gaar for vidt, naar jeg siger, at i dette Aarhundrede har Udenrigspolitikken taget Sigte paa et saa ligeligt Forhold til alle Sider som muligt med det som Maal og Opgave, at vi under krigerske Forviklinger skal være neutrale. Vi vilde ikke i nogen Situation optræde saaledes, at der med Skygge af Ret kunde kastes et Ansvar paa os. Det har efter min Opfattelse hele Tiden været Formaalet med vor Udenrigspolitik, i alt Fald i dette Aarhundrede — jeg skal ikke tale om, hvad der er gaaet forud for dette Aarhundrede —, og jeg tror, at denne Udenrigspolitik har været Hovedaarsagen til, at det gik, som det gjorde, for os i den store Verdenskrig. Jeg har aldrig nogen Sinde i min vildeste Fantasi kunnet tænke mig, at Forsvarsordningen af 1909 havde kunnet holde os udenfor Verdenskrigen; havde vi ikke drevet en fornuftig Udenrigspolitik, havde en hvilken som helst Forsvarsordning ikke kunnet hjælpe os, det er ganske givet. Men denne forsigtige og fornuftige Udenrigspolitik maa efter min Opfattelse i nogen Grad understøttes og i nogen Grad bekræftes af en Militærordning, der under en given Situation kan understrege det, vi tilsigter.

Den højtærede Minister talte noget om, at vi vilde sige, at Forsvarsordningen af 1909 havde holdt os udenfor Krigen. Nej, den højtærede Minister kan være sikker paa, at det siger vi ikke, i alt Fald ikke jeg, han kan være ganske rolig i saa Henseende. Men jeg siger, at under Verdenskrigen havde vi Forsvarsordningen af 1909. Jeg siger ikke, der ligger noget Bevis i, at vi blev holdt udenfor Krigen, det har jeg tidt udviklet, men vi har intet Bevis for, at vi under en anden Forsvarsordning havde naaet det samme. Havde vi haft Afrustning efter den højtærede Ministers Afrustningsforslag, er det muligt, at vi ogsaa var blevet holdt udenfor Verdenskrigen paa en saadan Maade, at vi ikke blev indblandet, men det har vi intet Bevis for. Jeg synes, vi indirekte kan læse af det, der er sket, at i hvert Fald visse krigerske Foranstaltninger vilde være blevet udført paa vort Territorium, og jeg er ikke sikker paa, at man kan tale om Neutralitet længere, naar